

BAKIRKÖY REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

SİBER ZORBA-MAĞDUR ARAŞTIRMASI

MAYIS 2023

AMAÇ

Öğrencilerin siber zorba ve mağdur olma düzeylerini belirlemek

En çok hangi konularda mağduriyet yaşandığını tespit etmek

En çok hangi konularda zorbalık yapıldığını belirlemek

Araştırmada kullanılan "Siber Zorba ve Mağdur Ölçeği" Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün sitesinden alınmıştır.

https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_08/23135906_Kuramsal_Kitap.pdf 46. sayfa

Hazırlayan

Kamil AKCA

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölüm Başkanı

Bilindiği üzere insan ilişkilerinde zorbalık, bir birey ya da grup tarafından kasıtlı olarak tekrarlanan ve başkalarına zarar verme amacı taşıyan kötü niyetli davranışları kapsamaktadır. Bu tür davranışlar zaman zaman internet ve sanal ortamlara da taşınmaktadır. Ki bu bağlamda internet ya da diğer dijital teknolojileri kullanarak, kasıtlı ve tekrarlanan bir şekilde bir başkasına zarar veren her türlü eylemi “sanal zorbalık” olarak nitelendirmek mümkündür.

Nitekim çocuk ve gençlerin okullarda, elektronik iletişim araçları vasıtasıyla sanal zorbalığa maruz kaldıkları ya da sanal zorbalık yaptıkları yapılan farklı araştırmalarla kanıtlanmıştır. (Bkn. Gölpek Sarı, F. ve Seferoğlu, S.S., 2018; Taştekin, E. ve Beyhan, P., 2018 vb.)

Bakırköy RAM olarak bizde bu araştırmayla ilçemizdeki bazı ortaokul ile liselerden örneklem olarak seçilen öğrencilerin siber zorbalık uygulama ya da siber zorbalığa maruz kalma durumlarını araştırmayı amaçladık. Bu amaçla geliştirilmiş ölçekler uygulanmış, uygulama sonuçları değerlendirilerek sonuçlandırılmıştır.

Kaynaklar

Fatma GÖLPEK SARI Süleyman Sadi SEFEROĞLU(2018). Ortaokul Öğrencilerinin Sanal Zorbalık Farkındalık Durumları ile Sanal Zorbalık Yapma ve Mağdur Olma Durumlarının İncelenmesi .Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying

Ezgi TAŞTEKİN2, Pınar BAYHAN(2018). Ergenler Arasındaki Siber Zorbalığın ve Mağduriyetin İncelenmesi. Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying, 2018, 5(2), 21-45

Dr.Hüseyin ŞAHİN

ARAŞTIRMAYA DESTEK VEREN OKULLARIMIZ

ATAKÖY ATATÜRK ORTAOKULU

AYBARS AK ORTAOKULU

CUMHURİYET ORTAOKULU

İBNİ SİNA ORTAOKULU

BAKIRKÖY MESLEKİ TEKNİK VE ANADOLU LİSESİ

SABRİ ÇALIŞKAN ANADOLU LİSESİ

YAHYA KEMAL BEYATLI ANADOLU LİSESİ

YEŞİLKÖY 50.YIL ANADOLU LİSESİ

Siber zorba-mağdur ölçeğini okullarında uygulayarak araştırmaya destek vermiş olan Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışmanlar

DİLEK KILIÇ

FATMA ESEN

ÖZDEN AKDOĞAN

SEZİN GÖZLÜKLÜ

ARZU BİNBOĞA

FATMA GÜNAY GEÇER

SEHER SARIOĞLU

NURİYE GÜLER

SEMA BOZKURT

FATMA BURCU KILINÇ

MELEK ÖZTÜRK AKCA

ÖZGE GÜNGÖR

Bilgisayar ortamında anket verilerini giren

ŞULE TÜRK

BAKIRKÖY REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜR YARDIMCISI

ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRENCİLERİN DAĞILIMLARI

Lise 985 Öğrenci
49.6%

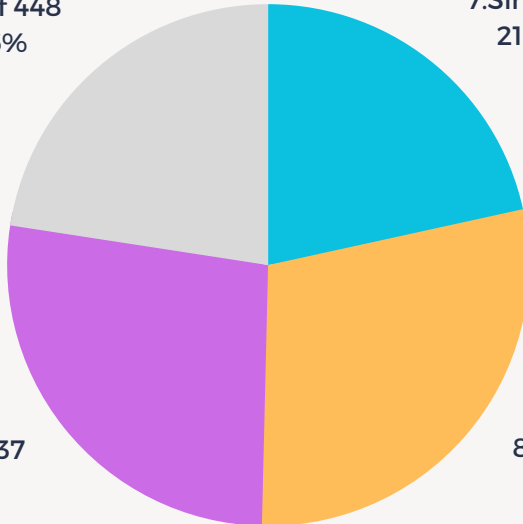
Ortaokul 1000 Öğrenci
50.4%

958 Erkek Öğrenci
48.3%

1027 Kız Öğrenci
51.7%

10.Sınıf 448
22.6%

7.Sınıf 428
21.6%

9.Sınıf 537
27.1%

8.Sınıf 572
28.8%

Siber Zorba - Mağdur Ölçeği Cevaplanma Sayıları

7.Sınıf Öğrenci Sayısı : 428 8.Sınıf Öğrenci Sayısı : 572 9.Sınıf Öğrenci Sayısı : 537 10.Sınıf Öğrenci Sayısı : 448	A-Hiçbir zaman B-Nadiren C-Ara sıra D-Sık sık E-Her zaman									
	Bana Yapıldı					Ben Yaptım				
	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1- Zarar görmesini istediği kişinin adını kullanarak insanlara mesaj, mail ve video yollama	1649	216	82	28	10	1810	98	46	15	16
2- Zarar vermeye neden olacak web sayfası hazırlama	1865	67	35	10	8	1918	29	24	7	7
3- E-posta adresini ele geçirme ve kişiye zarar verme	1717	172	62	19	15	1829	83	33	18	22
4- Kişisel bilgisayarını ele geçirme ve dosyalarına kasten zarar verme	1802	119	37	13	14	1868	56	30	10	21
5- Kasıtlı olarak virüslü e-posta yollama	1704	148	69	37	27	1881	54	20	11	19
6- İnternet ya da telefon yoluyla tehdit etme	1333	349	186	60	57	1575	220	99	39	52
7- E-posta kutularını doldurarak e-posta gelmesini engelleme	1891	45	25	10	14	1848	60	29	14	34
8- Birisi hakkında elde edilen olumsuz bilgileri sanal ortamda yayma	1531	235	127	54	38	1593	205	109	33	45
9- İnternet ya da telefonla küçük düşürücü söylenti çıkarıp yayma	1441	269	150	63	62	1627	204	73	33	48
10- E-posta, mesaj vb. yollarla kendisiyle paylaşılan bilgileri yayma	1622	182	93	56	32	1678	181	63	23	40

Siber Zorba ve Mağdur Ölçeği

https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_08/23135906_Kuramsal_Kitap.pdf 46. sayfa

SONUÇLAR

Ölçekte yer alan "Ben Yaptım" bölümü "Siber Zorba" ile ilişkili olan bölüm, "Bana Yapıldı" bölümü de "Siber Mağdur" ile ilişkili olan bölümdür.

"Nadiren" olarak belirlenmiş olan "B" seçeneğinin en az bir defa ve mutlaka öğrencilerin başına geldiğini ya da bir defa yaptıklarını düşünebiliriz.

"Ara sıra" olan "C" seçeneği birden fazla defa olarak ve

"Sık Sık" olan "D" seçeneği her gün olmasa da haftanın belli günlerinde mutlaka olduğunu düşünebiliriz.

Ölçek maddelerinin işaretlenme sayılarını incelendiğinde "İnternet ya da telefon yoluyla tehdit etme" ve "İnternet ya da telefonla küçük düşürücü söylenti çıkarıp yayma" maddesinin hem mağdur hem de zorba bölümünde en yüksek işaretlenme sayısına sahip olduğu göze çarpmaktadır.

Toplam 1985 öğrencinin "İnternet ya da telefon yoluyla tehdit etme" maddesinin işaretleme **yüzdeleri** şöyledir;

Bana Yapıldı (Mağdur)

"Nadiren" %17,6 (349 Öğrenci)

"Ara Sıra" %9,4 (186 Öğrenci)

"Sık Sık" %3 (60 Öğrenci)

"Her Zaman" %2,9 (57 Öğrenci)

Ben Yaptım (Zorba)

"Nadiren" %11,1 (220 Öğrenci)

"Ara Sıra" %5 (99 Öğrenci)

"Sık Sık" %2 (39 Öğrenci)

"Her Zaman" %2,6 (52 Öğrenci)

"İnternet ya da telefonla küçük düşürücü söylenti çıkarıp yayma"

Bana Yapıldı (Mağdur)

"Nadiren" 269 , %13,6

"Ara Sıra" 150 , %7,6

"Sık Sık" 63 , %3,2

"Her zaman" 62 , %3,1

"İnternet ya da telefonla küçük düşürücü söylenti çıkarıp yayma"

Ben Yaptım (Zorba)

"Nadiren" 204 , %10,3

"Ara Sıra" 73 , %3,7

"Sık Sık" 33 , %1,7

"Her zaman" 48 , %2,4

"Birisi hakkında elde edilen olumsuz bilgileri sanal ortamda yayma"

Bana Yapıldı (Mağdur)

"Nadiren" 235 , %11,8

"Ara Sıra" 127 , %6,4

"Sık Sık" 54 , %2,7

"Her zaman" 38 , %1,9

"Birisi hakkında elde edilen olumsuz bilgileri sanal ortamda yayma"

Ben Yaptım (Zorba)

"Nadiren" 205 , %10,3

"Ara Sıra" 109 , %5,5

"Sık Sık" 33 , %1,7

"Her zaman" 45 , %2,3

"E-posta, mesaj vb. yollarla kendisiyle paylaşılan bilgileri yayma"

Bana Yapıldı (Mağdur)

"Nadiren" 182 , %9,2
"Ara Sıra" 93, %4,7
"Sık Sık" 56 , %2,8
"Her zaman" 32, %1,6

"E-posta, mesaj vb. yollarla kendisiyle paylaşılan bilgileri yayma"

Ben Yaptım (Zorba)

"Nadiren" 181 %9,1
"Ara Sıra" 63, %3,2
"Sık Sık" 23 , %1,2
"Her zaman" 40, %2,0

BANA YAPILDI BÖLÜMÜNDE SIK SIK VE HER ZAMAN SEÇENEKLERİNİN EN ÇOK İŞARETLENME SIRALAMASI

- İnternet ya da telefonla küçük düşürücü söylenti çıkarıp yayma
- İnternet ya da telefon yoluyla tehdit etme
- Birisi hakkında elde edilen olumsuz bilgileri sanal ortamda yayma
- E-posta, mesaj vb. yollarla kendisiyle paylaşılan bilgileri yayma
- Kasıtlı olarak virüslü e-posta yollama
- Zarar görmesini istediği kişinin adını kullanarak insanlara mesaj, mail ve video yollama
- E-posta adresini ele geçirme ve kişiye zarar verme
- Kişisel bilgisayarını ele geçirme ve dosyalarına kasten zarar verme
- E-posta kutularını doldurarak e-posta gelmesini engelleme
- Zarar vermeye neden olacak web sayfası hazırlama

BEN YAPTIM BÖLÜMÜNDE SIK SIK VE HER ZAMAN SEÇENEKLERİNİN EN ÇOK İŞARETLENME SIRALAMASI

- İnternet ya da telefon yoluyla tehdit etme
- İnternet ya da telefonla küçük düşürücü söylenti çıkarıp yayma
- Birisi hakkında elde edilen olumsuz bilgileri sanal ortamda yayma
- E-posta, mesaj vb. yollarla kendisiyle paylaşılan bilgileri yayma
- E-posta kutularını doldurarak e-posta gelmesini engelleme
- E-posta adresini ele geçirme ve kişiye zarar verme
- Kişisel bilgisayarını ele geçirme ve dosyalarına kasten zarar verme
- Kasıtlı olarak virüslü e-posta yollama
- Zarar görmesini istediği kişinin adını kullanarak insanlara mesaj, mail ve video yollama
- Zarar vermeye neden olacak web sayfası hazırlama

BANA YAPILDI EN YÜKSEK İLK ÜÇ "NADİREN" VE "ARA SIRA" YANITLARI

NADİREN

İnternet ya da telefon yoluyla tehdit etme seçeneğinin mağdur oranı yüzde 17,6'dır. 1985 öğrenciden 349 tanesinin bu seçeneği işaretlediği,

İnternet ya da telefonla küçük düşürücü söylenti çıkarıp yayma seçeneğinin mağdur oranı yüzde 13,6'dır. Yani 1985 öğrenciden 269 tanesinin bu seçeneği işaretlediği,

Birisi hakkında elde edilen olumsuz bilgileri sanal ortamda yayma mağdur oranı yüzde 11,8 235 öğrenci tarafından işaretlendiği hesaplanmıştır.

ARA SIRA

İnternet ya da telefon yoluyla tehdit etme seçeneğinin mağdur oranı yüzde 9,4'tür. 1985 öğrenciden 186 tanesinin bu seçeneği işaretlediği,

İnternet ya da telefonla küçük düşürücü söylenti çıkarıp yayma seçeneğinin mağdur oranı yüzde 7,6'dır. Yani 1985 öğrenciden 150 tanesinin bu seçeneği işaretlediği,

Birisi hakkında elde edilen olumsuz bilgileri sanal ortamda yayma mağdur oranı yüzde 6,4 127 öğrenci tarafından işaretlendiği hesaplanmıştır.

BEN YAPTIM EN YÜKSEK İLK ÜÇ "NADİREN" VE "ARA SIRA" YANITLARI

NADİREN

İnternet ya da telefon yoluyla tehdit etme seçeneğinin oranı yüzde 11,1 'dir. 1985 öğrenciden 220 tanesinin bu seçeneği işaretlediği,

İnternet ya da telefonla küçük düşürücü söylenti çıkarıp yayma seçeneğinin oranı yüzde 10,3'tür. Yani 1985 öğrenciden 269 tanesinin bu seçeneği işaretlediği,

Birisi hakkında elde edilen olumsuz bilgileri sanal ortamda yayma mağdur oranı yüzde 10,3 205 öğrenci tarafından işaretlendiği hesaplanmıştır.

ARA SIRA

İnternet ya da telefon yoluyla tehdit etme seçeneğinin oranı yüzde 5. 1985 öğrenciden 99 tanesinin bu seçeneği işaretlediği,

İnternet ya da telefonla küçük düşürücü söylenti çıkarıp yayma seçeneğinin oranı yüzde 3,7 'dir. Yani 1985 öğrenciden 73 tanesinin bu seçeneği işaretlediği,

Birisi hakkında elde edilen olumsuz bilgileri sanal ortamda yayma seçeneğinin oranı yüzde 5,5 . 127 öğrenci tarafından işaretlendiği hesaplanmıştır.

SONUÇ OLARAK ;

Öğrencilerin %17,6 'sının en az bir defa siber mağdur

olduğu

ve

%11,1 'inin en az bir defa siber zorbalık yaptığı ,

Öğrencilerin %1,7 ile %3,2 'si aralığının sık sık ve her

zaman siber mağdur olduğu

ve

%1,2 ile %2,6 aralığının sık sık ve her zaman siber

zorbalık yaptığı söylenebilir.

Bakırköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Adres:

Kartaltepe, General Ő kr  Kanatlı Cad. No:3, 34145

Bakırköy/İstanbul

Telefon:

(0212) 572 55 91

